

AAN DE RAND

Uitgave van het
PSC ANTWERPEN v.z.w.
Lange Stuivenbergstraat 54, 2060 Antwerpen

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT 2024 | APRIL - MEI - JUNI

Nr. 202
www.psc-antwerpen.be

bpost

PB-PP | B- 714
BELGIE(N)-BELGIQUE

WERK IN UITVOERING

HET GAAT VOORUIT!

De geplande verbouwing op onze site in de Blindestraat is op kruissnelheid. In mei namen reeds vijf erkende vluchtelingen hun intrek in de nieuwe wooneenheden. Tegen einde dit kalenderjaar realiseren we er twintig en volgend jaar volgen er nog eens veertien.

We presenteren u in dit nummer 'Senioren Thuis': een initiatief van het PSC Open Huis met betaalbare woningen voor ouderen die willen samenleven. En tevens de resultaten van de 'telling dak- en thuisloosheid Antwerpen', uitgevoerd in oktober vorig jaar. Daaruit valt bijvoorbeeld

te leren dat het gaat om 3.454 getelde personen, waarvan één derde vrouwen en een kwart kinderen. Dat 17 procent acuut dakloos is (verblijft in openbare ruimte of garage, in noodopvang, kraakpand, auto of tent). Wellicht de meest complexe groep van dak- en thuislozen wordt in Antwerpen opgevangen door Kadans Wonen. Een jonge onderzoeker kon met een kritische blik achter de deur van deze werking kijken en brengt hierover verslag.

Tenslotte nodigen we u graag uit op de mosselsteent van 17 en 18 augustus op Sint- Andriesplaats!

Bob Cools

SENIOREN THUIS: CO-HOUSING VOOR SENIOREN MET EEN KRAPPE BEURS

Twee keer per maand komen bij PSC Open Huis senioren samen om te praten over de problemen waar ze tegenaan lopen. Daaruit kunnen projecten ontstaan die leiden tot beleidsvoorstellen.

Zo ontstond een paar jaar geleden het project SeniorenThuis. Omdat veel mensen vertelden dat ze vaak alleen en in slechte omstandigheden wonen, zochten we een oplossing. Ze willen niet meer alleen wonen, maar een woonzorgcentrum of een flat is te duur of past niet bij hun wensen.

In Antwerpen zijn we gaan praten met een sociale woningmaatschappij, toen nog "De Ideale Woning". Ze stelden ons een gebouw ter beschikking voor 5 mensen. Elke bewoner heeft een eigen kleine flat met een plek om te leven, te slapen, te douchen en een kleine keuken. Beneden is er een grote keuken, een woonkamer en een plek buiten voor gemeenschappelijk gebruik. De bewoners moeten aan een paar voorwaarden voldoen. Het moeten mensen zijn met een beperkt inkomen, ze moeten een eerste zorgnood hebben waardoor ze niet of moeilijk alleen kunnen blijven wonen, ze moeten het engagement aangaan dat ze solidair willen samenwonen en zorg willen dragen voor elkaar. Een paar vrijwilligers en een medewerker van Open Huis helpen hen daarbij.

In Borgerhout openden we een eerste huis als test. De provincie Antwerpen merkte dit op en trok subsidies uit, waarmee we in 3 jaar tijd vier extra gelijkaardige projecten kunnen beginnen buiten de stad Antwerpen. We werken telkens samen met lokale organisaties, zoals centra voor ouderen, zodat de bewoners hen leren kennen en weten waar ze naartoe kunnen als ze hulp nodig

hebben of activiteiten en andere contacten zoeken.

Tot slot starten wij ook de hulp die nodig is samen met de bewoners op. We denken hierbij aan poetshulp, vrijwilligers, thuiszorg, enzovoort.

We begeleiden de bewoners en vrijwilligers drie jaar in het samenwonen. We begeleiden bijvoorbeeld vergaderingen zodat ze dat later zelf kunnen doen.

We zien elke dag dat Senioren Thuis een meerwaarde biedt. We proberen een antwoord te geven op een probleem dat steeds groter wordt: betaalbaar wonen voor ouderen. Wonen is duur en er zijn te weinig mensen die willen werken in de zorg. De manier waarop de zorg georganiseerd is, past niet meer bij wat ouderen willen. Ze willen graag zelfstandigheid. Maar tegelijkertijd zien we het aantal klachten over langdurige en intense eenzaamheid stijgen. In het bijzonder zien we de groeiende groep mensen in armoede hier de gevolgen van dragen. Senioren Thuis helpt om ook dit probleem op te lossen. De bewoners vertellen dat ze zich beter voelen door samen te wonen.

Hier zijn een paar getuigenissen van bewoners van het Senioren Thuis project:

R.: "Alleen al weten dat er burens zijn waar je op kan rekenen geeft je gemoedsrust"

T.: "het is hier een gezellige bedoening, en ik maak me sinds ik hierheen verhuisd ben veel minder zorgen."

D.: "Gelijk hier is het eigenlijk zoals het overal zou moeten zijn. Zorgen voor elkaar, voor mij is dat ondertussen al normaal geworden."

Ines Quireyns

TELLING DAK- EN THUISLOOSHEID ANTWERPEN

20/10/2023

39 meetellende organisaties

- Combinatie met straattelling
- Cijfers voor een grootstad
- Gezinnen met direct betrokken kinderen
- Groot aantal personen zonder wettig verblijf
- Een aantal organisaties namen niet of eerder beperkt deel

Getelde personen **3.454**

2.544

Volwassenen

910

Kinderen

delen de woonsituatie van hun ouder(s)

Geslacht

Man

65,4%

Vrouw

34,1%

X/?

0,5%

Woonsituatie

Ethos* Light categorie	Volwassenen #2544	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen #910	%
1 - In openbare ruimte	226	8,9	87,6	12,4	8	0,9
2 - In noodopvang	117	4,6	82,9	17,1	0	0,0
3 - In opvang voor thuislozen	496	19,5	58,7	40,5	368	40,4
4 - In instelling	210	8,3	67,6	31,4	16	1,8
5 - In niet conventionele ruimte (garage, tent,...)	312	12,3	63,1	36,9	179	19,7
6 - Bij familie / vrienden / derden	984	38,7	63,6	35,6	223	24,5
7 - Dreigende uithuiszetting	148	5,8	54,7	44,6	116	12,8
Situatie 20/10 onbekend, dak-/thuisloosheid bevestigd	51	2,0	74,5	25,5	0	0,0

*De ETHOS typologie wordt in België, sinds 2014, als kaderdefinitie van dak- en thuisloosheid gehanteerd. Voor meer informatie, zie rapport.

Huishouden

72,8%

Alleenstaand zonder kinderen

5,1%

Koppel zonder kinderen

7,1%

Alleenstaand met kinderen*

7,5%

Koppel met kinderen

Nationaliteit

40,3%

Belgische nationaliteit

31,1%

Geboren in België

Bij niet-Belgen

Tijdelijk verblijfsrecht

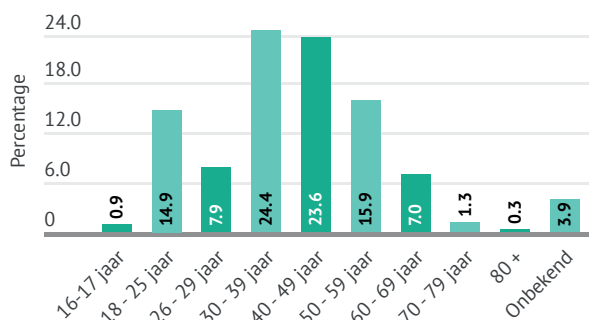
17,5%

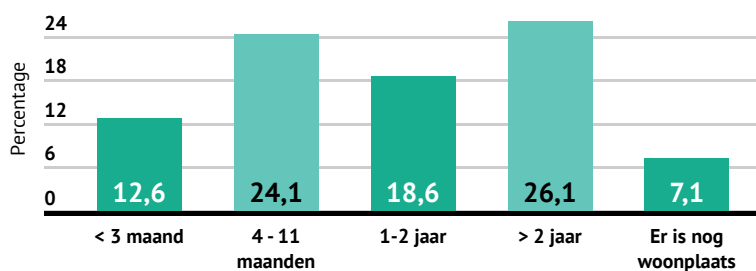
Onwettig verblijf

49,3%

Leeftijd

Duur dak- en thuisloosheid

Acuut dakloos

16,6%

422

Woonsituatie = openbare ruimte, noodopvang, garage, kraakpand, auto of tent.

Housing First doelgroep

13,4%

337

> 2 jaar dak- of thuisloos en (vermoeden van) psychische / verslavingsproblematiek

Gezondheid

(vermoeden van)

21,5%

Geen gezondheidsproblemen

441

31,5%

Verslaving

646

36,0%

Mentale gezondheidsproblemen

739

25,2%

Chronische gezondheidsproblemen

518

6,2%

Fysieke beperking

127

11,2%

Verstandelijke beperking

230

Inkomen

28,6%

Geen inkomen

14,3%

Inkomen uit werk

43,3%

Vervangings-inkomen / uitkering*
* Zonder dubbellisting

Heeft een verleden in een instelling

20,9%

Verleden in psychiatrie

8,7%

Verleden in jeugdhulp

18,3%

Verleden in gevangenis

De Koning Boudewijnstichting heeft als opdracht bij te dragen tot een betere samenleving. De Stichting is in België en Europa een actor van verandering en innovatie in dienst van het algemeen belang en van de

maatschappelijke cohesie. Ze zet zich in om een maximale impact te realiseren door de competenties van organisaties en personen te versterken. Ze stimuleert doeltreffende filantropie bij personen en ondernemingen.

De Koning Boudewijnstichting is een stichting van openbaar nut. Ze werd opgericht in 1976, toen Koning Boudewijn 25 jaar koning was. Dank aan de Nationale Loterij en aan alle schenkers voor hun gewaardeerde steun.

ACHTER DE DEUR VAN KADANS WONEN

“Moest KADANS er toentertijd niet geweest zijn, dan had ik hier vandaag niet meer gezeten. Dan lag ik 4 jaar geleden al onder de grond van de verslavingsproblematiek”, stelt een bewoner in één van de gesprekken tijdens ons onderzoek naar de werking van KADANS Wonen.

Sinds 2016 huisvest KADANS Wonen meer dan 40 voormalig dak- en thuisloze mensen met een multiproblematiek die gekend zijn voor overlast in de stad Antwerpen. Naar inspiratie van het Housing First model bieden ze de bevolkingsgroep, waaronder enkele oud-bewoners van de Plataan, eerst een woonst en trachten ze vervolgens stappen te zetten op andere levensdomeinen. Het woonprogramma komt voort uit de ‘ketenaanpak dak- en thuisloosheid Antwerpen Stad’, kortweg KADANS. Dat is een samenwerkingsverband dat sociale organisaties, gezondheidszorg, politie en parket rond één tafel brengt. Naast Kadans Wonen, beslissen ze ook over de toegang tot zorghostel Het Trappenhuis en andere vormen van case begeleiding.

In opdracht van de stad Antwerpen deden we vanuit de AP Hogeschool en Universiteit Antwerpen een sociale impactevaluatie naar de praktijk van KADANS Wonen. De vragen wat werkt er, voor wie en onder welke omstandigheden, staan daarin centraal. We wilden in beeld brengen in welke mate KADANS Wonen positieve veranderingen in het leven van de bewoners realiseert. We spraken 14 bewoners minstens één keer om het te hebben over hun ervaringen met het project en hun bredere levensverhaal. Het leven bij KADANS bleek onmogelijk los te koppelen van hun leven voordien.

Voor mij als onderzoeker was het een uitdaging. Gaan ze mij wel binnenlaten? Zullen ze wel vrijuit spreken? Hoe reageer ik wanneer ik geconfronteerd word met pakweg agressie of middelengebruik? Gepakt en gezakt met een hoop boekenwijsheid, gezonde stress en de zintuigen op scherp bezocht ik de verschillende woonblokken en appartementen.

Uiteindelijk bleek het vooral een confrontatie met mijn eigen vooroordelen en onzekerheden. Achter de deur toonden zich kleurrijke persoonlijkheden die van de studio's hun thuis hadden gemaakt. Ze vertelden vrijuit over hoe het leven er bij KADANS Wonen aan toe gaat, wat ze fijn vinden en wat niet. Nagenoeg alle bewoners zijn tevreden dat ze een eigen plek hebben, waar ze onafhankelijk wonen en ondersteuning op maat krijgen van een begeleider die nooit veraf is. Foto's en spullen etaleren herinneringen aan eerdere perioden in hun leven, zoals een legerdienst of een overleden partner. Of ze tonen sporen van huidige interesses of hobby's, zoals de collectie miniatuurwagens en filmposters die iemand me toonde. Waar ze voordien veelal op gesloten deuren botsten, krijgen ze nu een kans om iets van zichzelf te hebben. Op stabiele grond en op je eigen tempo kan je beter bouwen.

De bewoners vertellen dat het hebben van een eigen plek en de flexibiliteit van begeleiders tegenover hun persoonlijke noden en behoeften voor hen in het verleden ongezien was. Dat uit zich voor sommige bewoners in persoonlijke successen: dat gaat van het voorzien in hun dagelijkse behoeften en beter financieel beheer tot minderen in middelengebruik of het heropnemen van het ouderschap. Wat precies voor die veranderingen zorgde is niet altijd makkelijk uit te leggen, maar dat het zonder KADANS Wonen waarschijnlijk niet was gelukt staat voor velen als een paal boven water.

Coördinatoren, begeleiders en leden van de stuurgroep bevestigen dat alles begint met het creëren van stabiliteit op vlak van wonen, financiën en activiteiten in het dagelijks leven. Daarna kunnen andere levensdomeinen aan bod komen.

Natuurlijk zou je willen dat iedereen volledig herstelt, nooit meer drugs gebruikt, kan gaan werken en nooit meer in aanraking komt met de politie. Dat is niet realistisch, daar kan je dit soort programma's niet op afrekenen. Je kan wel enkele algemeen geldende afspraken en doelstellingen formuleren, maar het succes van de trajecten definieer je best op maat van de individuele bewoners. Afhankelijk van de wensen en noden van de bewoners verbinden ze die met specialistische hulp op vlak van geestelijke en lichamelijke gezondheid, maar ook op vlak van tijdsbesteding, werk en opleiding. Sommigen hebben nog een heel leven voor zich, voor anderen is KADANS Wonen mogelijk een eindstation. Een bewoner verwoordde het als volgt:

“Je kan niet van alle mensen hetzelfde verwachten. Sommigen gaan niet meer veranderen en dan is 't al goe dat ze warm zitten en gezond zijn. Nen ouden boom kunde niet meer verplanten.”

Wat KADANS Wonen verder uniek maakt, is de continuïteit van de begeleiding: een woonst zo lang als nodig, maar niet langer dan nodig. Ze blijven kansen geven, blijven proberen een ingang te vinden bij bewoners, waar andere organisaties er al lang de stekker hadden uitgetrokken. KADANS Wonen bereikt dus resultaten met een complexe doelgroep waar andere instanties daar voordien niet in slaagden. Dat doen ze door wonen als basisrecht naar voren te schuiven, de diverse professionele actoren samen te brengen in een multidisciplinaire stuurgroep en door simultaan in te zetten op de autonomie van de bewoners én nabijheid van begeleiding op maat.

Meer weten? Lees het rapport via deze link: <https://www.ap.be/project/sociale-impactevaluaties#rapporten>.

Joren van Gucht
Onderzoeker Stadskracht
www.ap.be/expertise/stadskracht

MOSSELFEESTEN

ZATERDAG 17/08 VAN 12 - 18u.
ZONDAG 18/08 VAN 12 - 17u.

Sint-Andriesplaats

Kom langs of schrijf vanaf 1 juli in via www.iksteuncawantwerpen.be

Vragen? Mail naar mosseleesten@cawantwerpen.be

Dit event is een organisatie van de inloopcentra van CAW Antwerpen (met ondersteuning van de Stad Antwerpen)

V.U. CAW Antwerpen, Lange Lozenastraat, 200, 2018 Antwerpen

REAGEREN KAN

Hebt u vragen of bedenkingen? Wilt u gewoon uw mening of een gedachte kwijt?

U kan steeds reageren via info@psc-antwerpen.be
of via telefoon: **0486/12 50 44** (contactpersoon Petra Schipper).

Als u de voorkeur geeft aan pen en papier dan treft u ons op

PSC Antwerpen vzw, Aan de Rand, t.a.v. Petra Schipper
Lange Stuivenbergstraat 54, 2060 Antwerpen.

U KAN ONS HELPEN door ons project 'renovatie van gebouwen WDD' financieel te steunen.
Wij danken u voor elke gift, hoe klein deze ook mag zijn!

VOOR GIFTEN ONDER 40 EURO EN/OF INDIEN U GEEN FISCAAL ATTEST WENST, kan u storten op rekening:

Bankrekening IBAN BE23 4127 1725 8191

van HET WERK DER DAKLOZEN, BLINDESTRAAT 6, 2000 ANTWERPEN

* * * * *

GIFTEN VANAF 40 EURO KAN U (BINNEN EENZELFDE BUGERLIJK JAAR) AFTREKKEN VAN UW BELASTINGEN.

Hiervoor hebt u een fiscaal attest nodig. Dit attest kan u enkel bekomen als u stort op onze EIGEN PROJECTREKENING binnen de Koning Boudewijnstichting. De Stichting verleent de wettelijke fiscale vrijstelling aan schenkers die via onze eigen projectrekening giften doen.

U kan storten op rekening:

Bankrekening BE10 0000 0000 0404

van KONING BOUDEWIJNSTICHTING, BREDERODESTRAAT 21, 1000 BRUSSEL

Mededeling: 623/3706/30039